

Крошка С.А. Змінимо світ для дітей з особливими потребами – кроки до партнерства // Система надання освіти дітям з особливими потребами в умовах сучасного закладу освіти : Збірник за матеріалами V Всеукр. науково-практичної конференції (12 грудня 2017 року). – Лисичанськ : ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка» – Лисичанськ : ФОП Чернов О. Г.– 2017. – С. 82-85.

Анотація. У статті акцентовано увагу на актуальних кроках партнерства щодо інклюзивної освіти, зокрема Лисичанського педагогічного коледжу. Розкрито основні підходи до вирішення проблеми щодо навчання дітей з особливими потребами.

Ключові слова: інклюзія, партнерство, нововведення, соціум.

ЗМІНИМО СВІТ ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ – КРОКИ ДО ПАРТНЕРСТВА

Крошка С.А.

Соціальне партнерство у сфері освіти набуває широкого вжитку, зокрема і для дітей з особливими потребами. Сучасні навчальні заклади прагнуть знайти ефективні форми, методи, технології власного розвитку у майбутньому, намітити ключові позиції саморозвитку і частіше опановують роль агента змін та поширюють практику соціальної активності.

Соціальне партнерство – це принципова необхідність сучасного буття. Можна констатувати, що успішно розвивається той навчальний заклад, який відкритий для співпраці, швидше реагує на суспільні зміни, шукає нові ресурси для просування вперед.

Розвиток партнерства, зокрема в інклюзивній освіті, – передумова виходу закладу на якісно новий рівень взаємин із громадськими організаціями, органами державної влади, місцевого самоврядування, іншими навчальними закладами.

Для здійснення кроків до партнерства необхідний постійний пошук нових ресурсів для задоволення освітніх потреб здобувачів освіти, запровадження інновацій, розробка проєктів, проведення наукових форумів, що будуть враховувати інтереси всіх партнерів.

У Законі України «Про освіту» дається визначення дефініції «особа з особливими освітніми потребами - особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту» (Розділ I, ст. 1.) [1]. У ст. 20. Цього ж документу зазначається, що «особам з особливими освітніми потребами надаються психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки» [1].

Як зазначає А. А. Колупаєва у посібнику «Інклюзивна школа: особливості організації та управління»: «Найкраща формула для впровадження нововведень – це ідея, ініціатива та кілька друзів» (Марк Генсон) [3, с. 4].

От і Лисичанський педагогічний коледж приєднався до влучного гасла Марка Генсона: створив свою ідею, підхопив ініціативу Всеукраїнського фонду «Крок за кроком», почав шукати однодумців та партнерів у складній та нелегкій справі щодо впровадження основних ідей переваг інклюзивної освіти.

На сучасному етапі модернізації освіти тема інклюзії дуже актуальна. Інклюзивне навчання повною мірою не є альтернативою спеціальній освіті, проте воно значно розширює її можливості. Лисичанський педколедж вже має певний досвід щодо даної проблеми [2]. Є певні нароби з каністерапії – нетрадиційної психотерапевтичної методики лікування і реабілітації, для якої використовуються спеціально відібрані собаки. Визначили 10 кроків партнерства.

Крок перший. 2012 року проведений семінар-виставка «Актуальні проблеми розвитку спорту з собаками», де вперше зробили акцент на каністерапії як одного з видів лікування та реабілітації людини.

Захід об'єднав велику кількість прихильників цього надзвичайно гуманного виду діяльності. Розглядалися основні напрямки розвитку спорту з собаками та його місце у процесі виховання молоді, історичні аспекти розвитку спорту з собаками, і власне каністерапію.

2017 року семінар-виставка об'єднала понад 200 студентів, гостей, викладачів. Організатори продемонстрували різні форми і методи індивідуальної та групової роботи по спорту з собаками у регіоні, акцентували увагу на впровадженні форм лікувальної каністерапії. Родзинкою був майстер-клас «Шоу з собаками», який включав представлення порід собак, показові виступи. А найцікавішим і видовищним дійством став «Конкурс костюмів», в якому взяли участь 16 порід собак.

Найбільш ефективна пет-терапія при лікуванні депресії, аутизма, синдрому Дауна, поразок головного мозку із проявами залежності або агресивності.

Маленькі питомці стали постійними гостями заходів з інклюзивної освіти у Лисичанському педагогічному коледжі. Викладачі коледжу Цвік О.С. – Майстер спорту, інструктор по спорту з собаками; Крошка С.А. – викладач ФВ постійно проводять семінари-практикуми для дорослих та малечі з собаками різних порід.

Крок другий. 2014 року в рамках відкриття коледжних Днів науки в коледжі вперше відбувся Всеукраїнський науково-практичний семінар «Формування здоров'я дітей різного віку з особливими потребами», який став результатом ефективної співпраці з науковцями кафедри здоров'я людини і фізичної реабілітації, кафедри дефектології та психологічної корекції, відділу з питань реабілітації студентів з особливими освітніми потребами Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, Луганської обласної молодіжної громадської організації «Асоціація молодих інвалідів Східного Донбасу – Схід».

В ході роботи були розкриті теоретичні питання щодо системи психолого-педагогічного забезпечення соціалізації дітей в умовах навчально-реабілітаційного центру або експериментально-освітнього округу інклюзивного навчання; форм та методів підготовки вчителів до процесу виховання культури здоров'я учнів; організації соціально-реабілітаційного супроводу студентів у процесі інклюзивного навчання; можливостей іпотерапії у роботі з дітьми з особливими потребами.

Крок третій. Запровадження в роботу коледжу курсів «Формування культури здоров'я молоді з особливими потребами». Під час вивчення даної проблеми слухачі зможуть поєднувати традиційні та інноваційні підходи до розвитку дитини; створювати сприятливі умови для соціалізації, самовизначення та самореалізації дітей.

Робота проводиться у напрямках:

1. Психологічна діагностика дітей.
2. Добирання методів та прийомів навчання та виховання.
3. Консультування та навчання батьків.
4. Рівень соціальної активності молоді.
5. Ефективність соціально-педагогічної роботи з формування соціальної активності молоді з особливими потребами.
6. Соціально медико-педагогічний супровід.
7. Створення банку корекційно-розвивальних та реабілітаційних технологій.

Крок четвертий. Співпраця з ЗОШ I-III ст. № 3 м.Рубіжне. Міський науково-методичний семінар «Рівні серед рівних». Мета: впровадження та організації інклюзивної освіти в навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів, використання доступних та цікавих форм проведення реабілітаційної роботи, діяльності асистента вчителя в інклюзивному класі.

Крок п'ятий. Проведення регіональної науково-практичної конференції «Надання освіти особам з особливими потребами в умовах інклюзивного освітнього простору».

Мета форуму: засвоїти алгоритм навчання та виховання зазначеної категорії дітей, яка передбачає використання особистісно орієнтованих підходів у навчально-виховному процесі, застосування індивідуальних, групових форм роботи, враховуючи вплив різних видів розладів і хвороб на процес навчання.

Партнерами конференції стали викладачі та студенти коледжу, представники відділів освіти м. Лисичанськ та м. Рубіжне, вихователі дошкільних закладів освіти, вчителі шкіл, психологи, вчителі-вихователі закладів освіти інклюзивного напрямку м. Лисичанськ, м.Гірське, м.Рубіжне, лікарі.

Крок шостий. 2016 року на базі ЛОШПО (м.Сєвєродонецьк) відбувся освітній форум «Інноваційно-освітній простір навчальних закладів: науково-практичні досягнення». До участі у форумі були запрошені представники Тернопільської, Рівненської та Черкаської областей.

Доповідачами роботи студії «Сучасні психолого-педагогічні технології в системі надання освітніх послуг дітям з особливими потребами» були Крошка С.А., Борисенко Л.Л., які поділилися досвідом роботи ЛПК щодо підготовки майбутніх фахівців Луганщини до роботи в інклюзивному середовищі під час проведення майстер класів із забезпеченням мультимедіа (елементи степ-аеробіки, заняття з фітболами, стретчінг, вправи на релаксацію, комплекс вправ тибетського та даоського оздоровлення, вправи з подушками-пазлами, ігри з тілом, елементи бестінгу, етюди психогімнастики, валеокорекцію, мудри).

Крок сьомий. 2016 року відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція «Система надання освіти дітям з особливими потребами в умовах сучасного навчального закладу», метою якої стало виділення головних напрямів діяльності навчальних закладів щодо надання освітніх послуг особам з особливими потребами різних вікових категорій і різних нозологій; ознайомлення з формами та методами роботи працівників різних навчальних закладів.

Долучилися до актуальної проблеми і науковці ЛНУ імені Тараса Шевченка Соколенко Олена Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри ТМФВ; Савенко Володимир Олександрович – кандидат медичних наук, доцент, почесний професор Науково-дослідного інституту фізичного виховання і спорту. В роботі конференції взяли участь 46 представників різних закладів освіти Луганської, Донецької областей.

Крок восьмий. Упровадження в роботу сучасних методів та форм роботи в інклюзивній освіті: тибетське та даоське оздоровлення, традиційна китайська медицина використання подушок-пазлів, ігри з тілом, ногами, мудри, пластиліновий живопис зі шприца, казкотерапія, пісочна терапія, хороводотерапія і багато іншого.

Крок дев'ятий. Проведення інформаційно-просвітницьких годин зі студентами «Аспекти інклюзивної освіти». Мета: виділити головні напрями діяльності навчальних закладів щодо надання освітніх послуг особам з особливими потребами різних вікових категорій. Познайомити з формами та методами роботи вчителів, вихователів з учнівською молоддю даної категорії.

Крок десятий. Створення репозиторію з методичним, науковим матеріалом щодо досвіду роботи Лисичанського педагогічного коледжу у роботі з дітьми, які мають особливі потреби (наукові статті, збірки матеріалів різних форумів, ІКТ-забезпечення). Особливим досягненням є друк збірника з матеріалами науково-практичних конференцій та досвіду роботи з інклюзивної освіти за 2012 – 2017 р.р. у навчальному закладі. Матеріали збірника обґрунтовують актуальність освіти молоді з особливими потребами в Україні; висвітлюють актуальні питання теорії та практики, проблеми навчання і виховання, розвитку і формування особистості дитини з особливими потребами; знайомлять з формами, методами, прийомами роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах сім'ї, дошкільного закладу освіти, середнього загальноосвітнього та спеціалізованого навчального закладу.

На цьому ми поки що ставимо три крапки, бо багато планів на майбутнє...

Література

1. Закон України «Про освіту». – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

2. Змінимо світ для дітей з особливими потребами - кроки до партнерства: збірка матеріалів з досвіду роботи. – Лисичанськ : ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка» – Лисичанськ : ФОП Пронькіна К.В. – 2017. – 55 с.

3. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально методичний посібник / Кол. авторів: Колупаєва А. А., Софій Н. З., Най да Ю. М. та ін. За заг. ред. Даниленко Л. І., – К. : 2007. – 128 с.